

Prabuty (niemiecki Riesenbourg) – miasto w południowo-wschodniej części woj. pomorskiego nad rzeką Liwa. Pierwsza historyczna wzmianka o Prabutach mówi o zniszczeniu przez wojska krzyżackie w 1236 r. pruskiego grodu Rezija, na miejscu którego 40 lat później rozpoczęto budowę zamku i założono osadę. Najstarszy znany przywilej lokacyjny miasta pochodzi z 30.X.1330 roku. Zamek w połowie XIV wieku staje się jedną z najwspanialszych rezydencji biskupów w państwie krzyżackim. XIV stulecie to okres bez wojen i najazdów. Miasto nawiedzane jest jednak dość często przez epidemie i klęski żywiołowe.

W 1379 roku Prabuty odwiedza w drodze do Rzymu litewski książę Świdrygiełło, a w 1381 Waydota. Wiek XV to przede wszystkim czas wojen polsko – krzyżackich, podczas których w 1414 miasto zostaje spalone przez wojska Jagiełły. Ucisk krzyżacki powoduje, iż część mieszkańców pragnie przyłączyć się do powstałego w 1440 roku Związku Pruskiego. Plany te jednak zostają pokrzyżowane przez biskupa Caspara a po wojnie 13-letniej, w wyniku zawarcia pokoju toruńskiego, Prabuty pozostają na długie lata w państwie krzyżackim.

W latach 1501 – 1521 Prabuty przeżywają okres świetności jako stolica Pomezanii. Sekularyzacja Prus w 1525 roku, w wyniku której państwo zakonne przestaje istnieć powoduje, iż Prabuty stają się siedzibą starostwa. W tym czasie ludność miasta przechodzi w większości na protestantyzm. Miasto w XVI wieku zamieszkuje spora liczba osób pochodzenia polskiego. Istnieje też gmina wyznaniowa, kierowana przez polskiego proboszcza. Mimo względnego spokoju miasto nawiedzane jest w wieku XVI i na początku XVII przez liczne epidemie. Wojny szwedzkie w XVII wieku powodują duże zniszczenia w mieście i zubożenie mieszkańców. Między 1688 a 1787 rokiem Prabuty niszczone są przez trzy wielkie pożary, po których za każdym razem miasto odradza się na nowo.

Początek XIX wieku to ponownie okres wojen. Przez miasto maszeruje wojsko francuskie idące na Rosję i powracające spod Borodino, jest to też czas uwłaszczenia chłopów i początku kapitalizmu a wraz z nim rozwoju rzemiosła, połączeń kolejowych (z Malborkiem, Kwidzynem, Ławą), poczty, dróg, infrastruktury miejskiej (wodociągi, kanalizacja, ulice). Niestety miasto nigdy nie stało się siedzibą wielkich zakładów przemysłowych, chociaż w latach 20 i 30 naszego stulecia należało po Ławie do najbardziej uprzemysłowionych miast powiatu

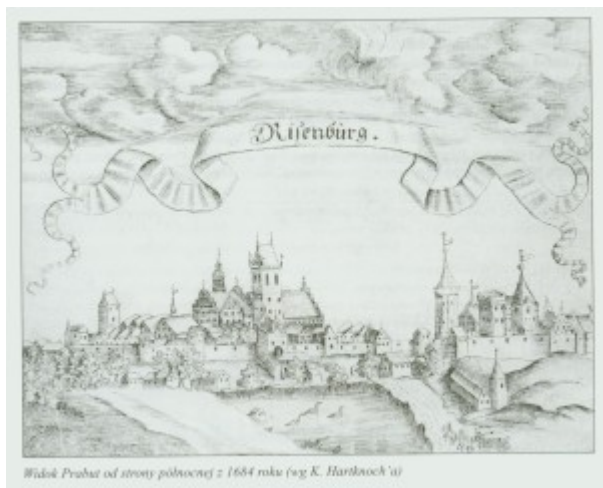
suskiego.

Druga wojna światowa również nie oszczędziła miasta, które zostało zniszczone w 55%. Po wojnie, w Prabutach powstają nowe zakłady przemysłowe i spółdzielnie m.in.: ZHO Hydroster, Spółdzielnia Inwalidów „Świt”, Spółdzielnia Odzieżowa „Delta”, Spółdzielnia Pracy „Tęcza”, Gminna Spółdzielnia „Samopomoc Chłopska”, Zakłady obsługujące rolnictwo, PGR-y, funkcjonuje też duży kompleks szpitalny, budowane są nowe osiedla mieszkaniowe i drogi. Rok 1989 przynosi zmiany gospodarcze, które doprowadzają do kryzysu a nawet upadku niektórych zakładów. Jest to również okres wzmożonej aktywności gospodarczej mieszkańców, którzy zakładają własne, małe firmy rodzinne. Władze samorządowe starają się zaspokoić w miarę posiadanych środków potrzeby mieszkańców przeznaczając środki na budowę infrastruktury i działania prywatyzacyjne.

Nazwa Prabuty istniała już w średniowieczu i została przejęta prawdopodobnie od Prusów. Niemiecka nazwa przez niektórych jest wywodzona od pruskiej nazwy ziemi – Resin (Resinburg) lub też od słowa Riesen (Riesenburg) – miasto, gród olbrzyma. Stąd też olbrzym z maczugą umieszczony w herbie miasta.

Herb Prabut

Rycina przedstawiająca Prabuty w 1684 roku

Podziel się:

- [Click to share on Twitter \(Opens in new window\)](#)
- [Click to share on Facebook \(Opens in new window\)](#)
- [Click to share on Pinterest \(Opens in new window\)](#)